

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

 <https://innoworld.net>

 +998945668868

ILMIY JURNAL

 I JOURNALS
MASTER LIST

 ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD SERIALS
NUMBER

 doi

 zenodo

 OpenAIRE

 Academic
Resource
Index
ResearchBID

 Google Scholar

 open access.nl

INNOVATIVE WORLD

INNOVATION TALABALAR
AXBOROTNOMASI

Volume 2, Issue 1
2025

Journal has been listed in different indexings

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

The official website of the journal:

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2025

Korxonalarning tashkiliy tuzilmalari va ularning logistika tomonidan boshqarilish xizmatlari

Nasirov Ilxam Zakirovich

Andijon mashinasozlik instituti professori, t.f.n.,

Yuldashev Abbosbek Rustamjon o`g`li

Andijon mashinasozlik instituti talabasi

Xurillayev MuhammadUmar Ismoiljon o`g`li

Andijon mashinasozlik instituti talabasi

Abduraximov Abdug`ani Abduraxmon o`g`li

Andijon mashinasozlik instituti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada transport korxonalarining tashkiliy tuzilmalari va ularning logistika tomonidan boshqarilish xizmatlari to`g`risida ma`lumotlar keltirib o`tilgan.

Kalit so'zlar: Moddiy oqim, rejalashtirish, tashkillashtirish, struktura, diversifikatsiya zaxira.

Korxonada moddiy oqimlarni tashkil etish va ularni boshqarish bir-biri bilan uzluksiz boglangan tizimni hosil qiladi. Shunday qilib olingan buyurtmalarni bajarish jarayonida materiallar harakati boshqaruvsiz amalga oshmaydi, bu boshqaruv moddiy resurslarni taqsimlash, xo`jaiik aloqalarini rejalashtirish va hokazo yo`llar bilan amalga oshiriladi, lekin shu bilan birga tashkillashtirishni talab qiladi: kelib tushishlarning ritmik bajarilishini ta`minlash; materiallar tashishning optimal tizimini tanlash va boshqalar. Tashkillashtirish jarayonida elementar oqimlarni birlashtirishga erishiladi va ishlab chiqaruvchi logistik tizim samarali ishlashi uchun sharoitlar yaratiladi. Moddiy oqimlarni boshqarish ishlab chiqarish buyurtmalarining bajarilishi ustidan doimiy nazoratni ta`minlaydi 49 va korxonada oldiga qo'yilgan maqsadga erishish uchun logistik tizim parametrlarini berilgan chegaralarda ushlab turuvchi ta`sir o`tkazadi.

Moddiy oqimlarni qayta ishlash jarayonining alohida bosqichlari (saqlash, qayta ishlash, tashish), korxonada, alohidalashgan bo`linmalar orqali amalga oshiriladi, ularning har biri ma`iurn funksiyalarni bajaradi[1-3].

Moddiy oqimlarning shakllanishida va qayta ishlanishida qatnashuvchi korxonaning funksional bo`linmalarining tarkibi, ularning o`zaro joylashuvi va ishlab chiqarish buyurtmalarini bajarishda o`zaro aloqalarining shakllari logistik tizimning joylashuv strukturasi deb ataladi.

Ichki ishlab chiqaruvchi logistik tizimning strukturasi bir qator omillar orqali aniqlanadi, ular orasida quyidagilarni ajratish mumkin:

- ishlab chiqarish diversifikatsiyasi;
- mahsulot ishlab chiqarish hajmi;
- yuklarni tashishni tashkil etish uslubi;
- zaxiralarni boshqarish tizimining turi[4-6].

Diversifikatsiya, ishlab chiqarish bo'linmalarining tarkibiga va maxsus yo'naltirilganligiga, omborlaming soniga, zaxiralaming assortimentiga, yetkazib beruvchilar bilan aloqalarning xilma-xillik darajasiga va ularning soniga ta'sir o'tkazadi.

Mahsulot ishlab chiqarish hajmi zaxiralaming va alohida ishlab chiqarishning hajmini, ularning miqdorini hamda yuk oqimlarining quvvatini aniqlaydi.

Ishlab chiqarilayotgan mahsulot hajmi qancha katta bo'lsa, shuncha ishlab chiqarish bo'linmalari yirikroq, ularning maxsus yo'naltirilganligi aniqroq, korxonaga kelib tushayotgan va undan chiqib ketayotgan yuklaming hajmi katta bo'ladi. Ishlab chiqarilayotgan mahsulot hajmining o'sishi o'rtacha bir kunlik materiallar xarajatining o'sishiga olib keladi va kattaroq zaxiralarni tashkil etishni asoslaydi[7-9].

Yuklarni tashishni tashkil etish uslubi transport bo'linmalarining soniga, ishlaming bajarilishi qatnashchilarining tarkibiga, mahsulot harakatida bo'g'inlarning soniga va oraliq omborlaming 50 miqdoriga ta'sir qiladi. Masalan, yuk oqimlarini tashkil etishning tranzit sxemasiga d is h , mahsulot harakatida bo'g'inlar sonining Lunayishiga va yuklarni qayta ishlash bo'yicha ishlar hajmining (jisqarishiga olib keladi. Ishlab chiqarishni tashkil etish ichki tashish ishlarining hajmi va miqdoriga hamda tugatilmagan ishlab chiqarish miqdoriga ta'sir ko'rsatadi.

Zaxiralami boshqarish tizimining turi ishlab chiqarishda ularning kattaligiga ta'sir o'tkazadi: kelib tushishlar orasidagi vaqt intervali va buyurtma hajmi qancha katta bo'lsa, ishlab chiqarish zaxiralarning darajasi shuncha katta bo'ladi.

Logistik tizimning oraliq strukturasi moddiy oqimlarni vaqt bo'ylab qayta ishlash amallarining bajarilish ketma-ketligini oldindan aniqlab beradi. Bunda yuzaga keladigan vaqt aloqalari buyurtma bajarilish jarayonida alohida bosqichlar oqib

o'tadigan yoki oraliq natijalari voqealari belgilab olinadigan vaqt kesmalari bilan xarakterlanadi[10-12].

Moddiy oqimlarni tashkil etishning vaqt aspektini tasniflashda quyidagi tushunchalar qollaniladi: buyurtmaning bajarilish sikU, buyurtm a bajarilish siklining tuzilmasi, buyurtma siklining davomiyligi.

Buyurtma bajarilish sikli - bu vaqt bo'ylab m a'lum tarzda tashkil etilgan elem entar oqimlarning kompleksi, bu oqimlar buyurtmaning qabul qilinishidan to bajarilishigacha boladigan harakati jarayonida logistik amallar bajarilishi natijasida yuzaga keladi.

Buyurtmaning qabul qilinish vaqti ma'lum turdagi va yo'nalishdagi mahsulotni ishlab chiqarishga talabni kelib tushishining vaqt nuqtasini xarakterlaydi.

Buyurtma bajarilish vaqti mahsulotning savdo-sotiq tizimiga (shaxsiy iste'mol mahsulotlari) yoki buyurtmachi korxonaning omboriga (ishlab chiqarishga m oljallangan mahsulotlar) kelib tushishini bildiradi[13].

Buyurtmaning bajarilish siklining tuzilmasi 6 ta bosqichni o‘z ichiga oladi: buyurtmaning qabul qilinishi; texnik tayyorgarlik (yangi buyurtma olinganida faqat bir m arta rejalashtiriladi), materiallarni yetkazib berish, ishlab chiqarishga tayyorgarlik, ishlab 51 chiqarishning o‘zi (yig‘uvchi qismlar bilan ta‘minlangan buyurtmaning ishlab chiqarishga berilishidan ishlab chiqarishdagi hamma ishlarning tugatilishigacha), buyurtmani yetkazib berish. Buyurtma bajarilish sikli jadvalda ko‘rsatilgan.

Buyurtma bajarilish sikli

Sikl bosqichlari	Amallar guruhi
Buyurtmaning qabul qilinishi	Buyurtma hisobi, qayta ishlanishi va hujjatlashtirilishi
Texnik tayyorgarlik	Ishlab chiqarish texnologiyasi va konstruksiyasining ishlab chiqilishi, tashkiliy tayyorgarlik, ko‘nikish, yangi mahsulot ishlab chiqarishga o‘tishni tashkil etish
Materiallarni yetkazib berish	Buyurtmaning shakllanishi. Yetkazib beruvchilarni tanlash. Materiallarni qabul qilish va omborxonada joylashtirish
Ishlab chiqarishga tayyorgarlik	Yarimtayyor mahsulotlarni qabul qilish. Zarur texnologik tuzilmani tanlash. Boshlang‘ich sinxronlashtirishni o‘tkazish. Mahsulot ishlab chiqarishning reja-grafigini tuzish
Buyurtmaning ishlab chiqarilishi	Texnologik operatsiyalar. Ishlab chiqarishning texnologik nazorati, tashish, dispetcherlash.
Buyurtmani yetkazib berish	Tayyor mahsulotni omborga joylashtirish. Buyurtmani komplekslashtirish. Iste‘molchiga buyurtmani tushirish.

Buyurtmaning bajarilishi bo‘yicha hamma operatsiyalar amalga oshiriladigan kalendar davri buyurtma siklining davomiyligini ko‘rsatadi[14-15].

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Nasirov I.Z. Intellektual transport tizimlari. Darslik. ISBN 978-9910-799-39-6. Andijon: Omadbek print number one, 2024- 227 b.
2. Nasirov I.Z. Transport vositalarining bort axborot tizimlari. Darslik. ISBN: 978-9910-08-049-4. Andijon: Omadbek print number one, 2024- 140 b.
3. Gaffarov Makhammatzokir Toshtemirovich , Nasirov Ilham Zakirovich , Sobirova Tursunoy Abdipatto kizi , Hakimov Mavlonbek Solijon ugli. (2023). Recovery Of Fines From Drivers Of Foreign Vehicles. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 3589–3591. <https://doi.org/10.47750/pnr.2023.14.03.446>.
4. Nasirov Ilkham Zakirovich- Ph.D., Gaffarov Mukhammadzokir Toshtemirovich , Doctoral Student. (2023). Consequences Of Complete And

Undercombustion Of Fuel. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 3597–3603. <https://doi.org/10.47750/pnr.2023.14.03.448>.

5. Nasirov Ilxam Zakirovich, & Akromjonova Sayyoraxon Baxtiyor qizi. (2023). YO'L BOSHQARUVINI INTELLEKTUAL AXBOROT TIZIMLARI ASOSIDA AVTOMATLASHTIRISH. *Journal of New Century Innovations*, 21(4), 122–127. Retrieved from <http://www.newjournal.org/index.php/new/article/view/3070>

6. Gaffarov Maxammatzokir Toshtemirovich, & Nasirov Ilxam Zakirovich. (2023). YANGI O'LCHOVLARDA EVROPA XAVFSIZLIGI. EVROPA ITTIFOQIDA YASHIL KELISHUV ISTIQBOLLARI. *Scientific Impulse*, 2(15), 935–942. Retrieved from <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/13051>

7. Насиров, И. З. (2023). ИНСОН ҚОБИЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ ДАРАЖАЛАРИ. *Journal of new century innovations*, 21(4), 118-121.

8. Насиров, И. З. (2023). КАФЕДРАДАГИ ИLMИЙ ИЗЛАНИШЛАРНИ БАЖАРИШДА ТАЛАБАЛАРНИ МУСТАҚИЛ ИШЛАШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ. *PEDAGOG*, 6(2), 299-302.

9. Nasirov, I. (2023). CONDUCTING LESSONS IN THE "MENTAL ATTACK" METHOD. *International Conference On Higer Education Teaching*, 1(1), 86-89. Retrieved from <https://aidlix.comphp/aeticle/view/90>

10. Насиров Ильхам Закирович. (2022). МУСТАХИЛ ИШЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ ШАКЛЛАРИ. *Конференц-зона*, 327–332. Получено с <http://www.conferencezone.org/index.php/cz/article/view/867>

11. Насиров Илхам Закирович. (2023). ИНСОН ҚОБИЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ ДАРАЖАЛАРИ. *Journal of New Century Innovations*, 21(4), 118–121. Retrieved from <http://www.newjournal.org/index.php/new/article/view/3069>

Zakirovich, N. I. , & Mahammadovna , S. I. . (2023). LEVELS OF DEVELOPMENT OF HUMAN ABILITIES. *Новости образования: исследование в XXI*